

JULIANA VAN STOLBERGLAAN 3

Algemeen

Juliana van Stolberglaan 3 is een vrijstaande villa van twee bouwlagen onder een kap, opgetrokken in rustige late Amsterdamse School stijl in 1927 naar ontwerp van de bekende Alkmaarse architect P.J. van der List (Amsterdam 1880-Alkmaar 1935). De opdrachtgever was K.C. Rietema.

De ontwerper

De ontwerper van het pand, Johannes Petrus van der List (Den Haag 1887-Alkmaar 1957), was een destijds bekende bouwer in Alkmaar. Hij was in 1920 in de stad komen wonen en was van begin af aan betrokken bij de volkshuisvesting. Zo werd hij al in 1920 de vaste ontwerper van de socialistische woningbouwvereniging Rochdale. Daarnaast kreeg hij al spoedig andere opdrachten, bijvoorbeeld voor villa's en voor winkels met bovenwoningen. Bovendien was hij een bekwaam tekenaar, die vele jaren als tekenleraar aan de Ambachtsschool aan de Bergerweg werkzaam is geweest.

Van der List heeft diverse panden in het Emmastraatkwartier ontworpen, zoals Roemer Visscherstraat 8-10 (1921), Costerstraat 39-41 (1921), Paul Krugerstraat 1-3 (1927) en Steynstraat 2-4 (1928). Het meest monumentale pand dat hij voor de wijk ontwierp is Juliana van Stolberglaan 3.

Beschrijving

Indeling

Het huis Juliana van Stolberglaan 3 laat aan de voorzijde een hoofdbouwblok zien, waartegen aan de linkzijde (de westzijde) als het ware een klein bouwblok geschoven is. In dat kleine bouwblok kwamen de vestibule, de ruime hal en het trappenhuis. In het hoofdbouwblok werden op de begane grond twee ruime kamers-en-suite met schuifdeuren gesitueerd, op de verdieping aan de voorkant twee kleine slaapkamers, aan de achterzijde een grote slaapkamer.

Aan de achterzijde bevindt zich een derde bouwblok met op de begane grond een ruime keuken met bijkeuken en erboven een badkamer met een balkon.

Gevels

De gevels zijn opgetrokken uit rode baksteen (handvormsteen) in staand verband met diepe voegen.

Ter hoogte van de vensterdorpels zijn iets uitspringende baksteenbanden.

Voor wat betreft de vensters, geldt dat er op de begane grond van begin af aan sprake was van andere typen vensters dan op de verdieping. Zo gaat het op de begane grond om grote vensters met zware kalven en bovenlichten. Op de verdieping kwamen in de voor- en zijgevel vensters die oorspronkelijk geheel waren voorzien van horizontale en verticale houten roeden, met ertussen kleine ruitjes (voorzijde). In de achtergevel kwamen vensters voorzien van horizontale roeden (ladderramen).

Tot de bijzonderheden van het huis behoort het lichtgele kathedraalglas, dat op diverse plekken is toegepast (o.a. in een aantal ramen in de westelijke zijgevel, maar ook in diverse deurlichten in het interieur).

De entree tot het huis bevindt zich links. Hier ziet men een voordeur in Amsterdamse School stijl, voorzien van een smal, langgerekt venster tussen opgelegde staven. Direct boven de deur is een rechte luifel aangebracht die om de hoek een eindje doorloopt langs de westelijke zijgevel. Het venster erboven geeft licht aan het trappenhuis.

Rechts van de entree ziet men in de voorgevel op de begane grond een brede erker op trapezium-vormig grondplan. Deze heeft aan alle drie de zijden een venster met een bovenlicht. De bovenlichten zijn gevuld met glas-in-lood, voorzien van een lineair getrappt versieringsmotief. Dergelijke versieringsmotieven zijn zeer karakteristiek voor de Amsterdamse School periode. De toegepaste kleuren zijn o.a. oranje en paars.

De erker wordt afgesloten door een eenvoudige houten lijst die ver naar voren steekt. Daarboven bevindt zich een zeskantig muurschotel-anker. Van der List paste dit soort schotelankers in veel van zijn werken toe.

Op de verdieping ziet men boven de erker een brede raampartij, bestaande uit vier naast elkaar geplaatste ramen. Onder deze ramen loopt een langgerekte houten bloembak. Deze rust op eenvoudige houten klossen die eindigen in een cirkelvorm.

De gevels worden beëindigd door eenvoudige houten lijsten die tevens als gootlijsten dienen.

Dak

Het pand wordt gedekt door een samengesteld dak, dat bestaat uit een groot schilddak met aan de zijkant (de westkant) een zadeldak. De dakschilden, die ver over de gevels uitsteken, zijn gedekt met de destijds geliefde grijze tuile du nord.

Tuinpoortje

Rechts van het huis bevindt zich een smalle steeg naar de achtertuin. Deze wordt afgesloten door een klein rondboogpoortje, opgetrokken uit dezelfde rode baksteen als de voorgevel.

Erfafscheiding

Van der List had voor het pand een bijzondere erfafscheiding ontworpen in de vorm van een tuinhek dat gedeeltelijk uit baksteen en gedeeltelijk uit hout bestaat. Daarbij is sprake van bakstenen pijlers verbonden door lage bakstenen voetingen waarboven houten hekwerksegmenten. Deze zijn opgebouwd uit veelhoekige onderdelen van een bijzondere vorm.

Motivering

Het huis Juliana van Stolbergstraat 3 is een goed voorbeeld van een vrijstaande villa in rustige late Amsterdamse School stijl uit 1927.

Het pand is tevens van belang als een werk van de Alkmaarse architect P.J. van der List.

Bovendien is dit pand van belang als onderdeel van de noordelijke gevelwand van de Juliana van Stolberglaan, de zuidelijke beëindiging van het Emmakwartier.

Carla Rogge,

Afdeling Monumentenzorg en Archeologie gemeente Alkmaar, 8 maart 1999.